

Методика зручна для групового тестування. Процедура тестування займає малий проміжок часу – 4-5 хв. Для отримання більш достовірного показника оперативної пам'яті тест можна через деякий час повторити, використовуючи інші ряди чисел.

Дослід 1.15. Тренування і розвиток пам'яті

Метод образної візуалізації дозволяє підвищити ефективність короткочасної пам'яті.

Для розвитку здатності до відтворення уявних образів проведемо **вправу 1**. Закрийте очі і уявіть відповідні картини, назви яких вимовляє експериментатор: 1) лев, що нападає на антилопу; 2) собака, який виляє хвостом; 3) муха у вашому супі; 4) мигдальне печиво в коробці; 5) блищить в темряві; 6) пляма на вашому улюбленому одязі; 7) діамант, що блищить на сонці; 8) лемент жаху в ночі; 9) радість материнства; 10) друг, що краде гроші з вашого гаманця.

А тепер згадайте і запишіть назви візуалізованих картинок. Перевірте, які образи згадали правильно. Якщо згадали більше 8 образів, вправа виконана успішно.

Наступна, більш складна, **вправа 2**.

Із закритими очима уявіть собі зовнішній вигляд предметів, їхній смак, запах, звуки та інші почуття, що пов'язані з тими предметами, назви яких читає експериментатор: папір, вовна, лікер, ваніль, чобіт, гніздо, віз, палець, кіт, волосся, колесо, слон, шовк, поцілунок, птах. А потім згадайте і запишіть по пам'яті ці слова, перевірте, скільки слів із 15 пред'явлених ви запам'ятали. Якщо ви запам'ятали більше 9 слів (що вище обсягу короткочасної пам'яті), то вправа виконана успішно.

Вправа 3. З відкритими чи краще з закритими очима створіть у думці образ кожного предмета (назви яких попарно вимовляє експериментатор), потім в думці об'єднайте обидва предмети в одній чіткій картині і зверніть увагу, які асоціації, емоції (радість, смуток, подив і т.п.) виникли: горщик/коридор, килим/кава, обручка/лампа, ніготь/словник, гама/жувальна гумка, сонце/палець, двір/ножиці, біфштекс/пісок, зубний лікар/туалет. Запишіть по пам'яті і потім перевірте, які образи, пари слів запам'яталися.

Вправа 4. Слухаючи слова, що вимовляє експериментатор, уявляйте їхні образи і з'єднайте в єдиний сюжет, у єдиний казковий мультиплікаційний фільм. Наприклад, складіть образний фільм зі слів: будинок, павич, трава, сукня, окуляри, скрипка, ножиці, вікно, клей, дерево, цвях. Запишіть по пам'яті слова, перевірте їх, розкажіть, який сюжет ви придумали з цих слів. Через 1-2 тижні згадайте ці слова і сюжет; звичайно це вдається зробити легко, якщо ви успішно застосували метод візуалізації.

Метод **місце** дозволяє запам'ятати слова в необхідній послідовності. Наприклад, виділимо послідовність місць у квартирі, а потім думкою об'єднаємо в єдину образну картину місця в квартирі і необхідні слова.

Місця в квартирі

1. Вхідні двері
2. Коридор
3. Вітальня
4. Спальня
5. Кухня
6. Ванна
7. Туалет
8. Комора

Список слів, що запам'ятовуються

1. Станція техобслуговування
2. Банк
3. Пошта
4. Хімчистка
5. Магазин
6. Дитсадок
7. Кінотеатр
8. Лікарня

Наприклад, образно представимо перші асоціації: поламана машина загороджує вхідні двері, банківські чеки і гроші розкидані в коридорі і т.п. Потім, думкою проходячи по місцях у квартирі, згадайте слова, що запам'яталися, перевірте правильність їхньої послідовності.

Більш складна вправа: складіть і запишіть свій список місць у вашій квартирі в природній і звичній незмінній для вас послідовності (20 місць). Думкою поміщайте в ці місця (трюмо, шафа, диван і ін.) образи тих слів, що читає експериментатор: 1) паспорт, 2) права водія, 3) квитки на літак, 4) записна книжка, 5) фотоапарат, 6) зубна паста, 7) зубна щітка, 8) фен, 9) бритва, 10) парасолька, 11) купальник, 12) ліки, 13) нитка с голкою, 14) захисний крем від сонця, 15) пральний порошок, 16) сонячні окуляри, 17) похідне взуття, 18) плащ, 19) капелюх від сон-

ця, 20) ключі від будинку. Запишіть по пам'яті слова, перевірте їхню послідовність.

Дослід 1.16. Тест “Довгострокова пам'ять”

Ціль роботи. Визначення обсягу короткочасної і довгострокової пам'яті.

Контрольні завдання

Визначити обсяг короткочасної і довгострокової пам'яті в кожного студента навчальної групи шляхом визначення числа слів, що запам'яталися, після кожного з п'яти зачитувань дослідником 20 тестових слів.

МЕТОДИКА 1. Завчання 20 тестових слів.

Хід роботи. Експериментатор зачитує 20 слів. Не повинно бути слів, що позначають предмети, які оточують обстежуваного в даний момент. Обстежуваний відтворює письмово слова після кожного зачитування в будь-якому порядку (закриваючи результати попереднього відтворення).

Оцінка короткочасної пам'яті. Для оцінки пам'яті рекомендується побудувати графік. На осі ординат відкладається число слів, що запам'яталися, по осі абсцис – число повторень. Якщо до 5-го зачитування обстежуваний запам'ятав 20 слів – задовільно, якщо до 3-го – добре. Якщо число слів наростає і до третього зачитування встановлюється максимум, то це означає, що психічного виснаження не відмічено. Якщо обстежуваний відтворює мало слів і після 2-4 повторень кількість їх зменшується, то це свідчить про виснаження. “Вплітання” зайвих слів розцінюється як одна з ознак ослаблення психічної діяльності.

МЕТОДИКА 2. Виробляється запам'ятовування і відтворення тексту зі смисловим зв'язком.

Перевірка довгострокової пам'яті. Приблизно через 0,5 години просять повторити ці слова. Відтворення 2/3 слів – задовільно. Потім виробляється відтворення тексту зі смисловим зв'язком. Порівнюють це відтворення відразу після зачитування і через 1/2 години з запам'ятовуванням 20 слів без смислового зв'язку.